

Јеванђељске

Протојереј-ставрофор
Василије Томић

Торонто – Београд

С блаіословом Ейискоіа канадскоі Г. Георіја

Свешћеници својој ѿасїви, књиа 10

Проїојереј-сїаврофор Василије Томић
Јеванђелске

Рецензент:

Др Давор Миличевић

Предговор:

Момир Војводић

Др Давор Миличевић

Ранко Радовић

Поговор:

Даринка Томић

Уредник издања:

Проїојереј-сїаврофор Љубомир Рајић

Лектор и коректор:

Даринка Томић

Технички уредник:

Рагмило Вишњевац

Издавач:

ИСТОЧНИК

Издавачка усћанова Еїархије канадске

Торонїо, 2012.

Штампа:

НЕВЕН, Београд

Тираж: 1000

Корице:

Свети Јеванђелист Јован, Манастир Св. Павла, Света Гора, рани 18. в.

Припрема: *Саша Жиїић*

Графички дизајн: *Рагмило Вишњевац*

На полеђини:

Веронаука на Кишном језеру, авг. 2012.

(Фото: *Биљана Живојиновић*)

Садржај

Момир Војводић (Мјесто предговора) ЈЕВАНЂЕЛСКЕ ПРОПОВИЈЕДИ ПРОТЕ ВАСИЛИЈА ТОМИЋА.....	13
Др Давор Миличевић (Предговор) АПОСТОЛ НАШЕГ ДОБА.....	15
Ранко Радовић (Предговор) ОГАЊ У МАЛОЈ ЦРКВИ.....	20
Недјеља о Митару и Фарисеју (Лк. 18, 10-14) ФАРИСЕЈИ У НАМА И ОКО НАС	23
Недјеља о Митару и Фарисеју (Лк. 18, 10-14) О ЗАЈЕДНИШТВУ У ЦРКВИ	26
Недјеља о Блудном сину (Лк. 15, 11-32) КАКАВ ОДГОВОР НА ИСКУШАВАЊА ДАЈЕМО	28
Прича о Блудном сину (Лк. 15, 11-32) О ПОКАЈАЊУ И БОЖИЈОЈ МИЛОСТИ.....	30
Недјеља Месопусна (Мт. 25, 31-46) ВАЉА НАМ СЕ ЈАВИТИ НА СУДУ ХРИСТОВОМ.....	33
Недјеља Месопусна (Мт. 25, 31-46) СТРАШНИ СУД.....	35
Недјеља Месопусна (Мт. 25, 31-46) СТРАШНИ СУД.....	38
Недјеља Сирупусна – покладе (Мт. 6, 14-21) ПРАШТАЈТЕ ДА ВАМ ОПРОШТЕНО БУДЕ.....	42
Сирупусна недјеља (Мт. 6, 14-21) ИЗАЗОВ ПРИЈАТЕЉСТВА	45
Прва недјеља поста (Јн. 1, 43-51) ШТА НАМА ПРАВОСЛАВЉЕ ЗНАЧИ?	47
Прва недјеља поста (Јн. 1, 43-51) ПРАВОСЛАВЉЕ И МИ У ЊЕМУ	50
Друга недјеља поста – Пачиста (Јн. 10, 9-16) ЈА САМ ПАСТИР ДОБРИ	54
Друга недјеља поста (Мк. 2, 1-12) ПОКАЈАЊЕ – БОЛЕСТИ ИСЦЈЕЉЕЊЕ.....	56

Трећа недјеља поста – Крстопоклона (Мк. 8, 34 - 9, 1) КРСТ НОСИТИ ВАМА ЈЕ СУЂЕНО	59
Трећа недјеља поста О ЗНАКУ ИЗНАД СВИХ ЗНАКОВА.....	63
Четврта недјеља поста (Мк. 9, 17-31) РАЗУМНА УПОТРЕБА ХРАНЕ.....	67
Четврта недјеља поста (Мт. 4, 25 - 5, 12) БЛАЖЕНИ МИРОТВОРЦИ, ЈЕР ЋЕ СЕ СИНОВИ БОЖИЈИ НАЗВАТИ.....	70
Пета недјеља поста (Мк. 10, 32-45) ИМА ЛИ ОСНОВЕ ТРИЦАМА ЉУДСКИМ, ПРИМАТСКИМ?.....	72
Пета недјеља поста (Мк. 10, 32-45) ОДНОС ХРИШЋАНА ПРЕМА ВЛАСТИМА.....	75
Шеста недјеља поста (Јн. 12, 1-18) КНЕЗОВИ ЉУДСКИ САБРАШЕ СЕ НА ГОСПОДА И НА ПОМАЗАНИКА ЊЕГОВА.....	78
Недјеља Цвијетна (Јн. 12, 1-18) ЧИНИМО ДОБРО БЛИЖЊИМА НАШИМ – ЗА ВРЕМЕНА.....	81
Друга недјеља по Васкрсу – Томина (Јн. 20, 19-31) ВАСКРСЛИ ГОСПОД НА МИР НАС ПОЗИВА	84
Трећа недјеља по Васкрсу – Мироносица (Мк. 15, 43 – 16, 8) УПРКОС СВЕМУ, ЗА ВАЗДА ВЈЕРНЕ УЧИТЕЉУ СВОМЕ	86
Трећа недјеља по Васкрсу – Мироносица ВРСНА ЖЕНА ВРИЈЕДИ ВИШЕ НЕГО БИСЕР.....	88
Четврта недјеља по Васкрсу – о Раслабљеном (Јн. 5, 1-15) НЕ ДРЖИМО СТИСНУТЕ РУКЕ СВОЈЕ, РАШИРИМО ИХ	90
Четврта недјеља по Васкрсу – о Раслабљеном (Јн. 5, 1-15) МНОГИМА ЈЕ ПОТРЕБНА НАША ПРУЖЕНА РУКА	93
Четврта недјеља по Васкрсу – о Раслабљеном (Јн. 5, 1-15) И НАС ГОСПОД НА ПРОБУ СТАВЉА.....	95
Четврта недјеља по Васкрсу – о Раслабљеном (Јн. 5, 1-15) БУДИМО ЉУДИ ЈЕДНИ ДРУГИМА	98
Пета недјеља по Васкрсу – Самарјанке (Јн. 4, 5-42) О ХРИШЋАНСКОМ ГОСТОЉУБЉУ	101

Пета недјеља по Васкрсу – Самарјанке (Јн. 4, 5-42) ИЗВОР ВОДЕ КОЈА ТЕЧЕ У ЖИВОТ ВЈЕЧНИ	103
Шеста недјеља по Васкрсу – Слијепог (Јн. 9, 1-38) КАД ОН НЕ БИ БИО ОД БОГА, НЕ БИ МОГАО НИШТА ДА ЧИНИ	106
Шеста недјеља по Васкрсу – Слијепог (Јн. 9, 1-38) КАД БИСТЕ БИЛИ СЛИЈЕПИ, НЕ БИСТЕ ИМАЛИ ГРИЈЕХА.....	109
Шеста недјеља по Васкрсу –Слијепог (Јн. 9, 1-38) ВИ НЕ ЗНАТЕ ОТКУДА ЈЕ, А ОН ОТВОРИ ОЧИ МОЈЕ	112
Седма недјеља по Васкрсу – Светих отаца (Јн. 17, 1-13) А ОВО ЈЕ ВЈЕЧНИ ЖИВОТ ДА ПОЗНАЈУ ТЕБЕ ЈЕДНОГА ИСТИНИТОГА БОГА И КОГА СИ ПОСЛАО ИСУСА ХРИСТА.....	116
Духови	119
Духови	122
Прва недјеља по Духовима – недјеља Свих светих (Мт. 10, 32-33 и 37-38; 19, 27-30) ЈАВНО БИТИ ХРИШЋАНИН.....	126
Прва недјеља по Духовима (Мт. 10, 32-33 и 37-38; 19, 27-30) КОЈИ ПРИЗНА МЕНЕ ПРЕД ЉУДИМА, ПРИЗНАЋУ И ЈА ЊЕГА ПРЕД ОЦЕМ СВОЈИМ	129
Друга недјеља по Духовима (Мт. 4, 18-23) О СВЕШТЕНСТВУ	132
Друга недјеља по Духовима (Мт. 4, 18-23) ОСЛОНИ СЕ НА ГОСПОДА И ЧЕКАЈ ГА.....	135
Друга недјеља по Духовима (Мт. 4, 18-23) ХАЈДЕТЕ ЗА МНОМ, И УЧИНИЋУ ВАС ЛОВЦИМА ЉУДИ	138
Трећа недјеља по Духовима (Мт. 6, 22-33) КАКВЕ СУ НАМ НАШЕ ДУХОВНЕ ОЧИ?.....	140
Трећа недјеља по Духовима (Мт. 6, 22-33) А ЈА ХОЋУ ДА СТЕ ВИ БЕЗБРИЖНИ.....	142
Четврта недјеља по Духовима (Мт. 8, 5-13) ГОСПОДЕ, САМО РЕЦИ ЈЕДНУ РИЈЕЧ И ОЗДРАВИЋЕ СЛУГА МОЈ.....	145
Пета недјеља по Духовима (Мт. 8, 28-34) ЗАР СИ ДОШАО ПРИЈЕ ВРЕМЕНА ДА НАС МУЧИШ?.....	148

Пета недјеља по Духовима (Мт. 8, 28-34)	
МОЛИШЕ ГА ДА ОДЕ ИЗ ЊИХОВОГ КРАЈА	151
Шеста недјеља по Духовима (Мт. 9, 1-8)	
ЧЕДО, ОПРАШТАЈУ ТИ СЕ ГРИЕСИ ТВОЈИ	153
Шеста недјеља по Духовима (Мт. 9, 1-8)	
ГРИЈЕХ И ЊЕГОВЕ ПОСЉЕДИЦЕ	155
Седма недјеља по Духовима (Мт. 9, 27-35)	
ИСЦЈЕЉЕЊЕ ДВОЦИЦЕ СЛИЈЕПИХ.....	158
Седма недјеља по Духовима (Мт. 9, 27-35)	
О ЈАВНОМ ИСПОВИЈЕДАЊУ ВЈЕРЕ.....	161
Седма недјеља по Духовима (Мт. 9, 27-35)	
ПОМИЛУЈ НАС, СИНЕ ДАВИДОВ!	164
Седма недјеља по Духовима – Светих отаца (Јн. 17, 1-13)	
ПРЕДАЛИ СУ НАМ ЈАСНУ И НЕПОМУЂЕНУ НАУКУ БОЖИЈУ.....	167
Седма недјеља по Духовима – Светих отаца (Јн. 17, 1-13)	
А ОВО ЈЕ ВЈЕЧНИ ЖИВОТ ДА ПОЗНАЈУ ТЕБЕ ЈЕДНОГА ИСТИНИТОГА БОГА И КОГА СИ ПОСЛАО ИСУСА ХРИСТА.....	170
Седма недјеља по Духовима – Светих отаца (Јн. 17, 1-13)	
КОЈИ СЕ ВЛАДАЈУ ПО ДУХУ БОЖИЈЕМ, ОНИ СУ СИНОВИ БОЖИЈИ	173
Осма недјеља по Духовима (Мт. 14, 14-22)	
ГЛАДАН ЧОВЈЕК НИ РИЈЕЧ БОЖИЈУ СЛУШАТИ НЕ МОЖЕ	176
Осма недјеља по Духовима (Мт. 14, 14-22)	
О ХЉЕБУ ЖИВОТА	178
Девета недјеља по Духовима (Мт. 14, 22-34)	
МАЛОВЈЕРНИ, ЗАШТО СИ ПОСУМЊАО?.....	181
Десета недјеља по Духовима (Мт. 17, 14-23)	
ЗАШТО ГА МИ НЕ МОГОСМО ИЗГНАТИ?.....	184
Једанаеста недјеља по Духовима (Мт. 18, 23-35)	
НЕ УЗВРАЂАЈТЕ ЗЛО ЗА ЗЛО	186
Једанаеста недјеља по Духовима (Мт. 18, 23-35)	
О ПРАШТАЊУ.....	189
Дванаеста недјеља по Духовима (Мт. 19, 16-26)	
О ПРЕДАНОСТИ ВОЉИ БОЖИЈОЈ.....	192

Дванаеста недјеља по Духовима (Мт. 19, 16-26)	
БОГАТИМО СЕ У ДОБРИМ ДЈЕЛИМА.....	196
Тринаеста недјеља по Духовима (Мт. 21, 33-42)	
О ЗЛИМ ВИНОГРАДАРИМА.....	200
Четрнаеста недјеља по Духовима (Мт. 22, 1-14).....	203
Четрнаеста недјеља по Духовима (Мт. 22, 1-14)	
О МОЛИТВИ.....	206
Четрнаеста недјеља по Духовима (Мт. 22, 1-14)	
НЕ ЗАНЕМАРУЈМО ПОЗИВ БОЖИЈИ.....	209
Петнаеста недјеља по Духовима (Мт. 22, 34-46)	
ЉУБИ ГОСПОДА БОГА И БЛИЖЊЕГА СВОГА.....	211
Шеснаеста недјеља по Духовима (Мт. 25, 14-30)	
ДАН ГОСПОДЊИ ИЗНЕНАДА ДОЛАЗИ.....	214
Шеснаеста недјеља по Духовима (Мт. 25, 14-30)	
О ТАЛАНТИМА.....	217
Седамнаеста недјеља по Духовима (Мт. 15, 21-28)	
КОЛИКА НЕВОЉА, А КОЛИКА ВЈЕРА!.....	219
Седамнаеста недјеља по Духовима (Мт. 15, 21-28)	
И БЕЗ НЕВОЉЕ – БОГОМОЉА.....	221
Седамнаеста недјеља по Духовима (Мт. 15, 21-28)	
КО ЋЕ СЕ СПАСИТИ.....	224
Осамнаеста недјеља по Духовима (Лк. 5, 1-11)	
О ЧУДЕСНОМ РИБАРЕЊУ.....	228
Осамнаеста недјеља по Духовима (Лк. 5, 1-11)	
ХАЈДЕ НА ДУБИНУ.....	231
Осамнаеста недјеља по Духовима (Лк. 5, 1-11)	
БЕЗ МЕНЕ НЕ МОЖЕТЕ ЧИНИТИ НИШТА.....	234
Деветнаеста недјеља по Духовима (Лк. 6, 31-36)	
КАКО ХОЋЕТЕ ДА ВАМА ЧИНЕ ЉУДИ, ЧИНИТЕ ТАКО И ВИ ЊИМА.....	236
Двадесета недјеља по Духовима (Лк. 7, 11-16)	
О МИЛОСРЂУ.....	238

Двадесета недјеља по Духовима (Лк. 7, 11-16)	
ГОСПОД ЧОВЈЕКА С ДОБРОТОМ ПОХОДИ	241
Двадесета недјеља по Духовима (Лк. 7, 11-16)	
НЕ ПЛАЧИ!	244
Двадесет прва недјеља по Духовима (Лк. 8, 5-15)	
О СИЈАЧУ И СЈЕМЕНУ	247
Двадесет прва недјеља по Духовима (Лк. 8, 5-15)	
ДА ЛИ СМО ДОБРА ЗЕМЉА ЗА СЈЕМЕ ГОСПОДЊЕ?	250
Двадесет прва недјеља по Духовима (Лк. 8, 5-15)	
БОГ ХОЋЕ ИЗЈАШЊЕНЕ, ОПРЕДИЈЕЉЕНЕ, УКОРИЈЕЊЕНЕ	253
Двадесет друга недјеља по Духовима (Лк. 16, 19-31)	
О БОГАТАШУ И УБОГОМ ЛАЗАРУ	256
Двадесет друга недјеља по Духовима (Лк. 16, 19-31)	
СИРОМАШТВО – БОГАТСТВО; СИРОМАШНИ – БОГАТИ	259
Двадесет друга недјеља по Духовима (Лк. 16, 19-31)	
О ДАРЕЖЉИВОСТИ	261
Двадесет друга недјеља по Духовима (Лк. 16, 19-31)	
ИМА ЛИ БОГАТИМА СПАСЕЊА?	264
Двадесет трећа недјеља по Духовима (Лк. 8, 26-39)	
ПОСТОЈИ ДЕМОН	267
Двадесет трећа недјеља по Духовима (Лк. 8, 26-39)	
МИ СМО НА БОРБУ, ПРОТИВ НЕЧАСТИВОГА, ПРИЗВАНИ	270
Двадесет трећа недјеља по Духовима (Лк. 8, 26-39)	
ЧОВЈЕК ЧОВЈЕКУ – ОТРОВ ЈЕ НАЈВЕЋИ	273
Двадесет трећа недјеља по Духовима (Лк. 8, 26-39)	
БОГ ИЗАЗИВА НАШУ ОБУЗЕТОСТ БЛАГОМ	275
Двадесет трећа недјеља по Духовима (Лк. 8, 26-39)	
О СИЛИ ДЕМОНСКОЈ	278
Двадесет четврта недјеља по Духовима (Лк. 8, 41-56)	
НЕ БОЈ СЕ, САМО ВЈЕРУЈ	281
Двадесет четврта недјеља по Духовима (Лк. 8, 41-56)	
НАДАТИ СЕ УПРКОС БЕЗНАЂУ	283

Двадесет четврта недјеља по Духовима (Лк. 8, 41-56)	
САМО ВЈЕРУЈ	286
Двадесет четврта недјеља по Духовима (Лк. 8, 41-56)	
БОГУ ЈЕ СВЕ МОГУЋЕ	290
Двадесет пета недјеља по Духовима (Лк. 10, 25-37)	
О МИЛОСТИВОМ САМАРЈАНИНУ.....	293
Двадесет пета недјеља по Духовима (Лк. 10, 25-37)	
ЉУБАВ ПРЕМА ЧОВЈЕКУ, БЛИЖЊЕМ, НИЧИМ НЕ ОГРАНИЧЕНА.....	296
Двадесет пета недјеља по Духовима (Лк. 10, 25-37)	
БЛАЖЕНИ МИЛОСТИВИ, ЈЕР ЋЕ БИТИ ПОМИЛОВАНИ.....	299
Двадесет пета недјеља по Духовима (Лк. 10, 25-37)	
КО ЈЕ МОЈ БЛИЖЊИ?	303
Двадесет пета недјеља по Духовима (Лк. 10, 25-37)	
СМИСАО ПОСТА.....	306
Двадесет пета недјеља по Духовима (Лк. 10, 25-37)	
ИДИ И ТИ ЧИНИ ТАКО	309
Двадесет шеста недјеља по Духовима (Лк. 12, 16-26)	
БЕЗУМНИ БОГАТАШ	312
Двадесет шеста недјеља по Духовима (Лк. 12, 16-26)	
О БЕЗУМНОМ БОГАТАШУ	316
Двадесет шеста недјеља по Духовима (Лк. 12, 16-26)	
БЕЗУМНИЧЕ, ОНО ШТО СИ ПРИПРЕМИО, ЧИЈЕ ЋЕ БИТИ?.....	319
Двадесет седма недјеља по Духовима (Лк. 13, 10-17)	
НЕ ТРЕБАШЕ ЛИ ОДРИЈЕШИТИ ОВУ КЋЕР АВРААМОВУ?.....	322
Двадесет осма недјеља по Духовима (Лк. 14, 16-24)	
ВЕЛИКА ВЕЧЕРА.....	325
Двадесет осма недјеља по Духовима (Лк. 14, 16-24)	
ОДАЗОВИМО СЕ ПОЗИВУ БОЖИЈЕМ	328
Двадесет осма недјеља по Духовима (Лк. 14, 16-24)	
ЦАРСТВО НЕБЕСКО	330
Двадесет осма недјеља по Духовима (Лк. 14, 16-24)	
ЈЕР ЈЕ МНОГО ЗВАНИХ, АЛИ ЈЕ МАЛО ИЗАБРАНИХ.....	333

Недјеља по Божићу	
ГОСПОДУ, НА ПОКЛОЊЕЊЕ, ДОШЛИ СУ НАЈМУДРИЈИ И НАЈПРОСТИЈИ	336
Тридесета недјеља по Духовима (Лк. 18, 18-27)	
НЕ ДАЈТЕ СЕ БОГАТСТВОМ УЈАРМИТИ.....	339
Тридесет прва недјеља по Духовима (Лк. 18, 35-43)	
ИСУСЕ, СИНЕ ДАВИДОВ, ПОМИЛУЈ МЕ.....	341
Тридесет трећа недјеља по Духовима (Лк. 19, 1-10)	
ХРИСТОС ИСУС ДОЂЕ У СВИЈЕТ ДА СПАСЕ ГРЕШНИКЕ.....	343
Тридесет трећа недјеља по Духовима (Лк. 19, 1-10)	
ПРИЧА О ЗАКХЕЈУ	346
Тридесет трећа недјеља по Духовима (Лк. 19, 1-10)	
БОГОТРАЖИТЕЉ ЗАКХЕЈ.....	348
Недјеља по Воздвижењу (Мк. 8, 34 - 9, 1)	
ЈЕР КАКВА ЈЕ КОРИСТ ЧОВЈЕКУ АКО ЗАДОБИЈЕ САВ СВИЈЕТ А ДУШИ СВОЈОЈ НАУДИ?	351
Недјеља по Воздвижењу (Мк. 8, 34 - 9, 1)	
СМИСАО ХРИШЋАНСКОГ СТРАДАЊА	353
Недјеља по Крстовдану (Мк. 8, 34 - 9, 1)	
О ДУШИ.....	356
Недјеља Светих отаца	
ЈЕСМО ЛИ ДЈЕЦА БОЖИЈА?.....	358
Недјеља по Божићу – Богоотаца (Мт. 2, 13-23)	
ХРИСТОВИ РОЂАЦИ, РАДНИЦИ	361
Недјеља пред Богојављење (Мк. 1, 1-8)	
НАЧИНИТЕ СЕБИ НОВО СРЦЕ И НОВ ДУХ; И ЗАШТО ДА МРЕТЕ?	363
Недјеља по Богојављењу (Мт. 4, 12-17)	
ПОКАЈАЊЕМ СЕ СПАСАВАМО.....	366
Даринка Томић (Поговор)	
ЛИТУРГИЈСКА ПРОПОВЕД КАО КЊИЖЕВНИ ЖАНР	
– О СТИЛУ И ЈЕЗИКУ О. ВАСИЛИЈА ТОМИЋА –	371

ЈЕВАНЂЕЉСКЕ ПРОПОВИЈЕДИ
ПРОТЕ ВАСИЛИЈА ТОМИЋА
(мјесто предговора)

Ево Књиге која ће се сама
Отварати у српским рукама,
Жељним сјаја кад се гусне тама;
Кријепиће Србе, на мукама

Да су јаки, свуда по свијету
Мудростима које збори прота
Нарочито српскоме цвијету
У туђини од силе и зорта.

Србин ову Књигу кад отвори,
Чуће како златоуст говори
Испред јарких Савиних олтара;

Биће богат чувар ове Књиге,
Умањиће свакодневне брихе
Вјерник ову Књигу кад отвара.

у Манастиру
Милтону, МОМИР ВОЈВОДИЋ

;;;;;;;;;;

Драги прото Василије,
Мјесто предговора Вашој књизи проповиједи, за који нијесам
био кадар, поклањам Вам сонет мјесто предговора, који ће
више говорити но било како моје измудривање над Вашом
златоустом књигом. Желим Вам нова надахнућа и нове
проповиједи, грешни

Др Давор Миличевић

Апостол нашег доба

“Светог апостола Павла, браћо и сестре, доживљавам, вјерујте ми, као да је наш савременик; човјек којег бих срео иза првог угла, чини ми се, ако бих само пошао да га тражим”.

Овако пише прота Василије Томић на једном мјесту у својој ранијој књизи, бесједама на апостолске теме под насловом *Ријеч Божија несцунана*. Овим сусретом, за наше доба сасвим ненаданим, гдје на знаним нам мјестима и пред блиским лицима одједном искрсавају изазови са којима су се суочавали Христови први сљедбеници, можда се понајбоље да тумачити и ова нова књига прота Томића на јеванђељске теме. Јер и овдје – а тако је, изгледа, са свим Томићевим бесједама – у свакој нашој недоумици и посртању, откривају се и дилеме апостолског доба, а у свакој мисли апостола или јеванђеља, сагледавамо себе и налазимо наше вријеме.

Како то прота Томић ставља у исту духовну раван два најзглед неспојива времена – вријеме утвђивања вјере Христове и вријеме њеног убрзаног, рекли бисмо страсног разграђивања? Одговор на ово питање открива суштину његовог бесједничког умијећа и, истовремено, освјетљава и два врло осјетљива и недовољно истражена мјеста која се тичу установљавања православне херменеутике: права на тумачење јеванђељске ријечи, и саме природе језичког чина у хришћанској духовној перспективи.

Основу Томићевог проповједничког стила не треба тражити у ауторовом сувереном владању новозавјетном текстуалном грађом нити у његовим бројним и увијек ефектним референцама на Стари завјет којима се истински упућује на органску цјеловитост Светог писма. Кључ за разумијевање ове књиге не крије се, другим ријечима, у богатим слојевима академског знања прота Томића. Јер то знање – а оно се не односи само на теолошку него и на свеукупну националну традицију, нарочито литерарну – овдје увијек, сваком исказаном мишљу, бива стављено у службу марљивог обрађивања њиве Господње на којој овај проповједник гори свим својим бићем не би ли учинио да посијано сјеме, и поред страшне духовне суше, ипак понесе плодом.

Оно од чега би требало поћи да би се разумјела снага Томићевог проповиједања јесте његов бескомпромисни судар са свијетом око нас, са нашом свакодневицом, бескрвном и маловјер-

ном. Проповједникова ријеч беспошtedно сецира ткиво садашњице и разоткрива наше корачање овом планетом као низ компромиса у којима се исцрпљујемо и нестајемо као Божија бића. За проту Василија Томића данашњи свијет је цивилизација бесплодности и смрти. Доба је ово наглашеног разрачунавања са Богом, гдје се људским законима, преко ноћи, до јуче незамисливо и забрањено претаче у дозвољено, а ненормално, како то воли да каже наш проповједник, проглашава за нормално и пожељно. Основна особина нашег времена, дакле, јесте супротстављање Животодавцу. И какав, онда, да буде човјек који је производ такве цивилизације, него биће, и мишљу и дјелом, прожете том метастазом зла? Наша стална и све дубља посртања, баш као и наша склоност да сами себе у том погледу упорно обмањујемо – констатација да смо, како то каже прота, изгубили осјећај сопствене грешности и мјеру личног пада – дио су те опште слике опадања творевине од свог Творца.

Сваки изазов нашег времена аутор сагледава спрам вриједности успостављених у доба записивања Светог писма; свака актуелна духовна бура премјерена је инструментима који су баждалили силу потопских падова и голготских страдања. Из ове способности да духовно борави истовремено у оба свијета, и да пролазне драме и порозне стандарде садашњице премјери аршинима вјечних вриједности, слиједи и протино умијеће да јеванђељску причу сагледа увијек из новог угла. Толико пута коришћени сижеи пред нама се јављају у изненађујућем свјетлу. Одједном видимо да јеванђељска порука у Недјељи митара и фарисеја може да се чита и као прича о молитви пред почетак поста, и као поука о савлађивању страсти, и као упућивање на заједништво у Цркви и кроз Цркву. Зато нам ове проповиједи омогућавају да уочимо несагледане обресе сопственог времена, али да и саму новозавјетну потку осјетимо као живо духовно ткиво, увијек релевантно и актуелно.

Затварајући годишњи литургијски циклус јеванђељских тема, прота Томић заправо одсликава упечатљиво жив и разноврстан низ портрета наших слабости. При томе фасцинира бесједникова способност да у крокије наших личних драма, па и оних најмањих, удјене архетипску црту старозавјетних и новозавјетних ситуација и ликова. У сваком од наших падова јасно назиремо драму блудног сина и фарисеја; у свакој нашој малодушности одсликане су недоумице богатог младића који би без великог одрицања да задобије Царство небеско; у свакој од наших малих побједа чујемо и похвалу тихој а искреној вјери

митара, Самарјанке, Закхеја... А у свему томе – треба ли посебно истицати – издваја се и пред читаоцем, без великих реторичких гести, сасвим ненападно, оцртава профил нације у деценијама страшних искушења. И када проповиједа са амвона тузланске цркве, у временима духовно посним и вуненим, и из престонице васколиког српства, из храма Светог Марка, и са обала Онтаријског језера, у Нијагари и Торонту, дакле пред најразличитијим сегментима раздијељеног српског рода, прота Томић непогрешиво опипава његово било и успоставља прецизну дијагнозу нашег свеопштег духовног пада.

Али оно што Томићево проповједништво чини изузетним јесте његова способност да у исто вријеме док разоткрива нашу духовну слабост буде и наш утјешитељ и исцјељитељ. Нису његове тмурне мисли над временом у којем су Божије вриједности изокренуте тумбе тек испразне жалопојке. Нити се он, говорећи у име јеванђељских вриједности, удаљава од палог човјека. Апостолском времену се прота не окреће као утопији, него би да у њему открије оно са чим се данас суочавамо, ради спасења нашег у времену које нам је дато. А за то је неопходан истински и искрени загрљај са оним који пада. Док у једној руци држи Свето јеванђеље спрам којег самјерава наш сваки корак, другом прота Томић нуди Крст спасења; док грми и грди, он прашта и благосиља; док повређује наше ране, он излива на њих обиље милости и љубави.

Зна Бог, каже прота Томић, каквим нас је створио. Позната је Господу наша духовна чежња за радошћу, љубављу, па и оном тјелесном, као што воли да нагласи прота. Откуда, онда, проповједнику право да се узвиси над оним који посрће? Прота Томић говори у име човјека од крви и меса не губећи из вида ни за један тренутак да наш Господ није различно, имперсонално божанство које би се дало свести на неки апстрактни принцип. Сваком својом мишљу бесједник нас подсећа да је Господ избрао да својим, људским тијелом и ранама на њему, дакле крвљу својом, запечати нови уговор, нови завјет између Бога и човјека. А тиме прота Томић осваја позицију која неће допустити да се хришћанска врлина промовише као нека апстрактна категорија. И ријеч његова, зато, увијек бива обременена и оплемењена саучесништвом у нашем посртању. Јер зна проповједник да је само таква ријеч вјеродостојно свједочанство у име пастве пред Господом. И да само тако може да оствари и оно најтеже: да своје знање претвори у инструмент посредства између пастве и Господа. Баш као што и каже апостол

Павле: “И ријеч моја и проповијед моја не би у убједљивим ријечима људске мудрости, него у показивању Духа силе. Да вјера ваша не буде у мудрости људској него у сили Божијој” (1. Кор. 2, 4-5).

Неће ли нам се управо у овој ванредно ријеткој особини послушања, у одрицању којим се и осваја истинска мудрост старија од нас самих, овај аутор указати као апостол нашега доба, кадар да у наше име артикулише и произноси све наше недоумице и страхове? И да, исто тако, за нас измоли благослов и утјеху, да нас увјери да је могуће да у сопственим стазама и лутањима откријемо и препознамо трагове понекад несигурних корака Христових сапутника и сљедбеника? Зар нам нису ове проповиједи протe Томића најбољи показатељ да јеванђељска ријеч тражи од човјека, у сваком времену, жив одзив, његову интерпретацију? Не уводимо ли, уосталом, у Литургију Ријечи, најприје питања и сумње у свој пут читањем апостола, ми, лаици, прилазећи олтару са запада, из свијета, на шта нам се и одговара са олтара Ријечју Истине јеванђељске? И неће ли, онда, бити сасвим природно да нас пастир наш, враћајући нас на крају службе том свијету, још једном наоружа поруком у којој изједначава наше и апостолско вријеме? Зар нам, дакле, сама Литургија – потврђујући и на овај начин да је једини валидан контекст у којем се може тумачити Ријеч Господња – не открива да сједињењем са Господом постајемо и савременици Његови и Његових апостола, и да ми то, дрхтећи и падајући, заправо дијелимо и њихове страхове и моменте малодушности? Зар нам се, укратко, читава апостолска традиција не указује као залог за тумачење Ријечи Господње?

Бесједништво протe Василија Томића успијева да језичким изразом пониклим на молитвеном тону литургијског окупљања премости огромне временске и просторне дистанце, и да, успут, превлада болан и за нашу цивилизацију карактеристичан јаз између говорене и писане ријечи. Оно ће нас подсјетити и на то да је језик у православној, дакле изворној хришћанској традицији, увијек виђен као чин у којем је ријеч неодвојива од свијести која је креира. Традиција је то у којој језик није могао да се осамостали у самосталну структуру смисла; традиција у којој, у контексту литургијске службе, није могло да се деси да ријеч, остављена да служи мудрости људској, метастазира до мјере да пред Светим даровима истисне Духа силе. Проповједник и проповијед овдје су једно; човјек овдје поново стоји иза своје ријечи.

Такав је, уосталом, и цјелокупан пастирски пут крстоносног протe Василија Томића. Знају то најбоље његови парохијани,

али и немали број оних што су вољни да недјељом пређу и по стотину километара да би чули глас који је успио да надјача буку овдашњих духовних вашаришта. Тај глас, преточен у слова у, ево, већ трећој протиној књизи у Источниковој едицији Свештеници својој пастви, свједочи да је једну велику празнину у издаваштву Српске цркве, насталу након што су заћутали њени велики мислиоци прошлог вијека, на сасвим неочекиваном мјесту, у далекој Канади, попунила мала група свештеника, различитих знања и талената. Срећа је за Источник, али и за Српску цркву, што је међу њима и прота Василије Томић.

Ранко Раговић

Огањ у малој цркви

На земљи – мали олтар је човјек, а мала црква јесте породица.

Над малим олтаром и малом црквом бдије Господ. А испред Небеске цркве и Небеског олтара служи и проповједа свештеник. Његове проповједи и служба нијесу ништа друго до Свети Закон Светога Јеванђеља.

Ту је сам Господ свједок, ту отац свештеник “не милује никоме уши”, већ свједочи Истину Христову – ту он не милоречи; па коме се крива на њега тај се гријеши од Бога.

Ко оца у мантији зовне: Оче! одазваће му се и Отац наш Небески, а ко окреће главу и не види пред собом своје свештенство, ни њега Господ не гледа.

Човјек, Србин, кад заснује негдје на земљи своју заједницу, прво шта пожели: јесте да сагради цркву, а цркву да освешта свештеник, па да украси цркву фрескама и назове их Живопис; а на олтар да метне Светопис, па да од Бога измоли и прими мошти светачке, да их унесе у цркву, да би се поклонии Светим Моћима.

Човјек жели да се ту крсти, ту да се вјенча, исповједи и причести; да се пред олтаром Небеским, кад дође вријеме, растане од овога свијета. А све то не може сам. Треба му онај који је слуга Божји, коме је дато да то смије да чини.

А то је у цркви Светога Саве Прота Василије Томић. Више је од двадесет година како отац Вајо у овој цркви служио Богу и народу. Свако ко прочита и прими проповједи његове, сабране у књизи *Јеванђељске*, може се похвалити како је подучен из духовног учбеника од мудрог старца, зрелог барем стотину година. Али године пред олтаром Велике Цркве броје се друкчије.

Дакле, отац Вајо је данас млађи и од наших чукунунука који ће се тек родити.

Да сам зборио право, биће ми сутра и пред потомством свједок, нико други до *Јеванђељске*.

Недјеља о Митару и Фарисеју

Лк. 18, 10-14

ФАРИСЕЈИ У НАМА И ОКО НАС

Приближава се Часни пост. Недјеље које предстоје припремне су недјеље за пост. Припремне су у том смислу зато што је све ових дана усредсређено на то да нас припреми за Свети пост. Јер, пост је велики подвиг. И то не само подвиг стомака. Стомака тек најмање.

Пост је вријеме када ми нешто интензивније, но иначе, дајемо превагу духовној страни нашег бића. Тад смањимо оптерећења трпезаријског стола и појачавамо, ако тако могу да кажем, дозу молитве; чинимо чешће но иначе добра дјела; спремамо се за свето Причешће; миримо се са завађенима; све у свему, у очекивању Христовог Васкрсења настојимо да се промијенимо боље. А пошто пост није лак и не прелази се нагло на њега, Црква почиње неколико недјеља унапријед да упућује наше мисли на духовни подвиг. Лекције које нам сада пружа кратке су и врло корисне.

Молитва је најважнија за спасење. Њој претходи сазнање да смо грешни. Прво се постави дијагноза: значи, грешан сам, духовно сам болестан, па се према болести узме лијек – молитва. А без сазнања грешности и без смирености нема ни искрене молитве. А неискрена молитва нема сврху.

Прича данашњег Светог јеванђеља намијењена је онима који су за себе убијеђени да су праведни. Сврха јој је да их разувјери, а нас да поучи како да се молимо. Чујмо је.

“Два човјека уђоше у храм да се моле Богу, један фарисеј а други цариник. Фарисеј стаде и мољаше се у себи овако: Боже, хвала ти што нисам као остали људи: грабљивци, неправедници, прељубници или као овај цариник. Постим двапут у седмици; дајем десетак од свега што стекнем.

А цариник издалека стајаше, и не хтједе ни очију уздигнути небу, него се бијаше у прса своја говорећи: Боже, милостив буди мени грјешноме!

Кажем вам, овај отиде оправдан дому своме, а не онај. Јер сваки који себе узвисује понизиће се, а који себе понизује узвисиће се.” (Лк. 18, 10-14)

Фарисеј је гријешио у цркви, и то смртно. Он се гордио; гордост је смртни гријех. Он је показивао отворен презир не само према царинику јадном него и према осталим људима. “Боже, хвала ти што нисам као остали људи.” (Лк. 18, 11)

Контраст између ова два човјека је, формално, врло велики. Пред људима, и мјерено људским мјерилима, на друштвеној љествици, непремостив је размак између њих двојице. Први, фарисеј, је скоро на самом њеном врху, а други, цариник, на самом је дну. Фарисеј је учитељ свију, начитан и образован, члан свих могућих форума, тумач закона, уважаван и прослављан. А други, пошто је био службеник римске, окупаторске, власти, купио је порез за окупатора, а од тога доста скривао за себе, био је омражен од свију, презрен и одбачен. Али, браћо и сестре, ја вас подсећам да сам рекао да то важи пред људима и мјерено људском мјером. Пред Богом важе друга мјерила. Не спољашна, видна, него унутрашње стање духа. Чули смо како се молио, боље рећи разбацивао и хвалисао фарисеј у цркви.

Њему молитва није повод да моли; он захтијева. Јер када је истакао себе, остало му је само још да каже: “Па, Боже, када си све ово чуо, дижи ме горе, да ме и горе виде и да ми се диве.” Али, његова је логика погрешна, “јер сваки који себе узвисије понижиће се, а који себе понизује узвисиће се.” (Лк. 18, 14)

У овоме је поука данашњег Светог јеванђеља, у овој недјељи припреме за Свети, Часни пост. А то је повод да размислимо и видимо колико се ово односи на нас.

Сигурно да се односи. Јер и међу нама свакако да има фарисеја, малих и великих, који су тога свјесни и који нису. Примјера је толико да је тешко издвојити један.

Ту скоро, те празнине по цркви била је попунила једна организована група вјерника. Нас, свештенике, обрадовало је њихово присуство. Ако ни због чега другог, оно било је заиста пријатно видјети пуну цркву. Изразили су жељу да се исповједе и причесте. И то је, заиста, лијепо. Али, ту имам нешто да примијетим.

Сви до једног су шаблонски, увјежбано рецитаторски говорили преда мном исто. Шта је то, није да се износи; Света Тајна исповијести је тајна. При томе ни говора о неком конкретном гријеху. Ја сам покушао да их наведем да размисле о томе шта је исповијест, па када су већ ту, да исповиједе нешто. Због тога мог инсистирања, чуо сам послуже свакакве коментаре. Зачудио сам се шта све људима на памет може пасти, и то онима који за себе говоре да се занимају духовним подвигом.

Подсјетите се и сами чињенице да и наша размишљања о исповијести нису далеко од фарисејских ријечи. “Да, оче, постио сам, нисам ни с ким у завади, па ... не гријешим.”

Или, сви знамо какав је морални живот појединих од нас па, послуже, коментаришемо кад видимо да им се, “као великим добротворима и заслужним грађанима захваљује” овај или

онај. И када знамо за неког да је почасни члан овог или оног црквеног тијела, а овамо се суди са рођеном дјецом. Или када некога видимо у првим редовима у цркви, а синови му не смију да прекораче праг. Све је то фарисејски. Свако од нас може за себе лично пронаћи понеки фарисејски гест или начин живота. Сви смо ми грешни, до посљедњег. Само је Бог безгрешан. Али ми треба да смо свјесни своје грешности. Па онда да се молимо. И то да се молимо с вјером и надом да ће Бог услишити наше молитве. Да бисмо од Бога очекивали да ће нам опростити гријехе, треба ми прво да смо спремни на праштање. (Сјетимо се Оченаша: "И опрости нам дугове наше као што и ми опраштамо дужницима својим.") Треба да очистимо срце од свих злоба, зависти и лажи па да Христу приступимо у истини и чистоти.

"Хоћу, дакле, – каже Свети Павле – да се мужеве моле на сваком мјесту, подижући свете руке без гњева и двоумљења. Исто тако, и жене у пристојном одијелу, стидом и честитишћу да украшавају себе, не плетеницама, ни златом, ни бисером, ни хаљинама скупоцјеним, него добрим дјелима као што приличи женама које се привољеше богопоштовању." (1. Тим. 2, 8-10)

Не треба се хвалити пред Богом наводним и стварно добрим дјелима. Бог види све. Зато се треба разборито молити. Као што треба да праштамо да би нам се праштало, тако исто треба да будемо милостиви, да би Бог био милостив према нама. Свети апостол Петар, у својој Првој посланици каже: "Будите, дакле, цјеломудрени и трезвени у молитвама. А прије свега имајте истрајну љубав међу собом; јер љубав покрива мноштво гријехова. Будите гостољубиви међу собом без гунђања; сваки као што је примио благодатни дар, њиме служите једни другима, као добри управитељи разноврсне благодати Божије. Ако неко говори, нека говори као ријечи Божије; ако неко служи, нека служи као по моћи коју Бог даје; да се у свему слави Бог кроз Исуса Христа, коме је слава и сила у вијекове вијекова. Амин." (1. Пет. 4, 7-11)

*Београд,
17. фебруар 1978.*

Недјеља о Митару и Фарисеју

Лк. 18, 10-14

О ЗАЈЕДНИШТВУ У ЦРКВИ

Пријеч Божија, коју данас чусмо, представља нам двојицу људи, сличних само по својој грешности а различитих по свему осталом. Један, фарисеј, бијаше пун себе, до те мјере да му је и сам Бог био од сувишка. Једино му је био потребан само колико би примио и потврдио његову самохвалу. А грешни и омражени порезник, свјестан своје грешности, ни приближити се није смио средини храма, ни очију својих ка небу уздигнути, “него се бијаше у прса своја говорећи: Боже, милостив буди мени грјешноме! Кажем вам, – вели Христос – овај отиде оправдан дому своме, а не онај. Јер сваки који себе узвисује понизиће се, а који себе понизује узвисиће се.” (Лк. 18, 13-14)

Мада нас примјери ове двојице људи упућују на размишљање о гордости људској и смирености, ја бих, овом приликом, да усмјеримо наше мисли на заједништво у Цркви и кроз Цркву. Јер, да су се ова двојица људи, прије но што су се обратили Богу, окренили један ка другоме, и заједнички узнијели своје молитве, вјерујем да би обадвојица отишли оправдани а не само један од њих.

Бог је свуда и на сваком мјесту – то знамо – али нам Он сам каже да је најрадије тамо гдје су људи сабрани у Његово име (Мт. 18, 20) – а то је Црква.

И то: сабраност народа у име Божије пресудна је разлика и између Цркве и свих других сабирања. И ако се и у самој Цркви то начело напусти, и људи се почну сабирати, и саберу се, из било којих других разлога, а не Божијих, настају неспоразуми и потреси од којих биће Цркве тешко пати и страда.

И отуда, заиста није на одмет да свако од нас преиспита своје сопствене намјере и очекивања од Цркве и да буде спреман да му Црква не испуни оно што није дужна испунити.

Двојица људи, који су се, случајно, у храму срели – фарисеј и цариник – никако нису могли градити заједницу; нису могли чинити Цркву. Црква је заједница вјерних, једно тијело и једно биће свију, и то – наше братољубље у јединству, Бог нарочито од нас тражи.

Посљедње тренутке свога боравка у овој долини плача, Хри-

стос је пробавио у молитви своје Оцу да сви људи “једно буду”, (Јн. 17, 21) као што су Он и Отац једно.

Стара Црква није знала, ни дозвољавала, оваква подвајања која су наше народно биће и тијело Цркве наше раскомадали. Апостоли су одлучно, у коријену, сасијецали сваку расправу и издвајање. Свето писмо нам свједочи да рани хришћани “сви бијаху истрајно и једнодушно на молитви и мољењу”. (Д. ап. 1, 14) “А у народа који повјерова бјеше једно срце и једна душа; и ниједан не говораше за имање своје да је његово, него им све бјеше заједничко.” (Д. ап. 4, 32)

Хришћани ране Цркве били су једно, а пошто ми то више нисмо, од нас се захтијева да то постанемо. Свети апостол Павле позива нас на мир “у једноме тијелу”, (Кол. 3, 15) како он каже. “И старајмо се један о другоме у подстицању на љубав и добра дјела”, (Јев. 10, 24) пише он у својој Посланици Јеврејима.

Ријетко се гдје у Светом писму налазе позиви и савјети упућени само једном човјеку. Све је усмјерено ка заједници и множини. “А будите међу собом благи, милостиви, праштајући један другоме, као што је и Бог у Христу опростио вама”, (Еф. 4, 32) савјетује Свети апостол Павле хришћане града Ефеса.

Вјерне града Коринта апостол подсећа и опомиње да, пошто се сви од једнога хљеба причешћујемо, и сами треба да смо један хљеб и једно тијело. Ово нам расвјетљава једну од чињеница нашег заједничког причешћивања.

Божија ријеч, Свето писмо, не дозвољава нам да се свако од нас затвори у своју муку и у своје жеље него да своје мисли уплетемо у једно тијело и да их димом и мирисом тамјана Богу упућујемо. Позвани смо на молитву, у Духу, у свако доба и да бдијемо са сваком истрајношћу и мољењем за све свете. (Еф. 6, 18)

Апостол Божији опомиње нас, такође, да не изостајемо са скупова наших, као што неки – како он вели – имају обичај него да се узајамно бодримо и молимо. (Јев. 10, 25) “Радуйте се са радосним, и плачите са онима који плачу.” (Рим. 12, 15)

Својом причом о фарисеју и царинику, Христос нас је позвао на смиреност, али нас је њоме, такође, опоменуо и на то да сви треба да смо једно, у једној вјери и љубави.

И зато, одазовимо се, браћо и сестре, и употпунимо апостолову радост, да исто мислимо, исту љубав имамо, једнодушни, једномислени; (Флп. 2, 2) да би једнодушно, једним устима, славили Бога и Оца Господа нашега Исуса Христа. (Рим. 15, 6) Амин.

*Торонџо,
17. фебруар 1989.*